

62003J0213

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)
15 iulie 2004*

**Syndicat professionnel coordination des pêcheurs de l'étang de Berre et de la région
împotriva
Électricité de France (EDF)**

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Cour de cassation (Franța)]

„Convenția privind protecția Mării Mediterane împotriva poluării (Convenția de la Barcelona) –
Protocolul privind protecția Mării Mediterane împotriva poluării de origine terestră – Articolul 6
alineatul (3) – Autorizație de deversare – Efect direct”

În cauza C-213/03,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 234 CE, de către Cour de cassation (Franța), pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Syndicat professionnel coordination des pêcheurs de l'étang de Berre et de la région

și

Électricité de France (EDF),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 6 alineatul (3) din Protocolul privind protecția Mării Mediterane împotriva poluării de origine terestră, semnat la Atena la 17 mai 1980, aprobat prin Decizia 83/101/CEE a Consiliului din 28 februarie 1983 (JO L 67, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 4, p. 14), precum și a articolului 6 alineatul (1) din același protocol, astfel cum a fost modificat la Conferința Plenipotențiarilor, desfășurată la Siracuza la 7 și 8 martie 1996, modificările fiind aprobate prin Decizia 1999/801/CE a Consiliului din 22 octombrie 1999 (JO L 322, p. 18, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 30),

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii C. Gulmann, J.-P. Puissechet, J. N. Cunha Rodrigues și R. Schintgen (raportor), judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: doamna M. Múgica Arzamendi, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

* Limba de procedură: franceza.

– pentru Syndicat professionnel coordination des pêcheurs de l'étang de Berre et de la région, de către W. Viscardini, avocat,

– pentru Électricité de France (EDF), de către O. Coutard și M. Mayer, avocați,

– pentru guvernul francez, de domnii G. de Bergues și E. Puisais, în calitate de agenți,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii G. Valero Jordana și B. Stromsky, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale prezentate de Syndicat professionnel coordination des pêcheurs de l'étang de Berre et de la région, de Electricité de France, de guvernul francez și de Comisie, în ședința din 10 martie 2004,

având în vedere decizia adoptată, după ascultarea avocatului general, de a soluționa cauza fără concluzii,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârea din 6 mai 2003, primită de Curte la 19 mai 2003, Cour de cassation (Franța) a adresat, în temeiul articolului 234 CE, două întrebări preliminare privind interpretarea articolului 6 alineatul (3) din Protocolul privind protecția Mării Mediterane împotriva poluării de origine terestră, semnat la Atena la 17 mai 1980, aprobat prin Decizia 83/101/CEE a Consiliului din 28 februarie 1983 (JO L 67, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 4, p. 14, denumit în continuare „protocolul”), precum și a articolului 6 alineatul (1) din același protocol, astfel cum a fost modificat la Conferința Plenipotențiarilor, desfășurată la Siracusa la 7 și 8 martie 1996, modificările fiind aprobate prin Decizia 1999/801/CE a Consiliului din 22 octombrie 1999 (JO L 322, p. 18, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 30, denumit în continuare „protocolul revizuit”).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între Syndicat professionnel coordination des pêcheurs de l'étang de Berre et de la région (denumit în continuare „coordination des pêcheurs”) și Électricité de France (denumită în continuare „EDF”) privind deversările efectuate de centrala hidroelectrică de la Saint-Chamas (Franța) în Étang de Berre.

Cadrul juridic

3 Convenția privind protecția Mării Mediterane împotriva poluării, semnată la Barcelona la 16 februarie 1976 (JO 1977, L 240, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 4, p. 16, denumită în continuare „convenția”), a fost încheiată de Comunitatea Economică Europeană prin Decizia 77/585/CEE a Consiliului din 25 iulie 1977 (JO L 240, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 2, p. 163).

4. Articolul 2 litera (a) din convenție definește termenul „poluare” după cum urmează:

„[...] introducerea directă sau indirectă, de către om, de substanțe sau energie în mediul marin, în cazul în care aceasta are efecte dăunătoare, precum daune aduse resurselor biologice, riscuri pentru sănătatea umană, obstacole în calea activităților maritime, inclusiv pescuitul, alterarea calității apei mării din punct de vedere al utilizării acesteia și degradarea valorii zonelor de agrement”.

5 În temeiul articolului 4 alineatul (1) din convenție:

„Părțile contractante adoptă, individual sau împreună, toate măsurile adecvate conforme cu dispozițiile prezentei convenții și ale protocoalelor în vigoare la care sunt părți, pentru a preveni, a reduce și a combate poluarea în zona Mării Mediterane, precum și pentru a proteja și a ameliora mediul marin din zona respectivă.”

6 Articolul 8 din convenție precizează:

„Părțile contractante adoptă toate măsurile adecvate pentru a preveni, a reduce și a combate poluarea din zona Mării Mediterane provocată de deversări din râuri, unități de coastă sau emisare, sau provenită din orice altă sursă terestră de pe teritoriile lor.” [TRADUCERE NEOFICIALĂ]

7 În mod similar, articolul 1 din protocol prevede:

„Părțile contractante [...] iau toate măsurile adecvate pentru a preveni, a reduce, a combate și a ține sub control poluarea în zona Mării Mediterane, provocată de deversări din râuri, unități de coastă sau emisare sau provenind din orice altă sursă terestră de pe teritoriile lor.”

8 În temeiul articolului 3 litera (c) din protocol:

„Zona în care se aplică prezentul protocol (denumită în continuare „zona protocolului”) cuprinde:

[...]

c) mlaștinile sărate care comunică cu marea.”

9 Articolul 4 alineatul (1) litera (a) prevede faptul că protocolul se aplică „evacuărilor poluante din surse terestre aflate pe teritoriul părților și care ajung în zona protocolului, în special:

– direct, deversate în mare prin emisare sau prin deversări pe coastă sau de pe coastă,

– indirect, prin râuri, canale sau alte cursuri de apă, inclusiv cursuri de apă subterane, sau prin șuvoaie”.

10 În temeiul articolului 6 alineatele (1) și (3) din protocol:

„1. Părțile se obligă să reducă în mod riguros în zona protocolului poluarea de origine terestră cu substanțele sau din sursele enumerate în anexa II la prezentul protocol.

[...]

3. Evacuările fac în mod strict obiectul eliberării unei autorizații de către autoritățile naționale competente, cu luarea în considerare în mod corespunzător a dispozițiilor prevăzute în anexa III [...]"

11 În temeiul articolului 7 alineatul (1) litera (e) din protocol:

„Părțile elaborează și adoptă progresiv, în cooperare cu organizațiile internaționale competente, orientări și, după caz, norme sau criterii comune privind, în special:

[...]

e) cerințele specifice privind cantitățile de substanțe evacuate, enumerate în anexele I și II, concentrația acestora în efluenți și metodele de deversare a acestora.”

12 Din Secțiunea A punctele 11 și 13 din Anexa II la protocol rezultă că regimul prevăzut la articolul 6 din protocol reglementează „substanțe care au, direct sau indirect, un efect advers asupra conținutului de oxigen din mediul marin, în special cele care pot produce eutroficare” și „substanțe care, deși nu sunt de natură toxică, pot deveni nocive pentru mediul marin sau pot afecta orice utilizare legitimă a mării din cauza cantităților în care sunt evacuate”.

13 Secțiunea B din anexa II precizează:

„Controlul și limitarea strictă a evacuărilor de substanțe menționate la secțiunea A se pun în aplicare în conformitate cu anexa III.”

14 Anexa III la protocol enunță factorii care trebuie luați în considerare „în vederea eliberării unei autorizații pentru evacuarea deșeurilor care conțin substanțele menționate în anexa II [...]”. Astfel, statele părți trebuie să țină seama de „caracteristicile și compoziția evacuărilor”, de „caracteristicile constituentilor evacuărilor în ceea ce privește caracterul lor nociv”, de „caracteristicile locului de deversare și ale mediului marin receptor”, de „disponibilitatea tehnologiilor legate de deșeuri” și, în cele din urmă, de „posibila deteriorare a ecosistemelor marine și a utilizărilor apei de mare”.

15 În temeiul articolului 3 litera (d) din protocolul revizuit, care corespunde articolului 3 litera (c) din protocol, zona de aplicare a acestuia din urmă include:

«[...]

d) Apele sălcii, apele sărate de coastă, inclusiv bălțile și lagunele de coastă, și apele freatice care comunică cu Marea Mediterană”.

16 Articolul 6 alineatul (1) din protocolul revizuit prevede:

„Evacuările în zona protocolului din surse punctuale și evacuările în apă sau în aer care ajung în zona mediteraneană și o pot afecta, așa cum este delimitată la articolul 3 literele (a), (c) și (d) din prezentul protocol, fac obiectul strict al autorizării sau reglementării de către autoritățile competente ale părților, luând în considerare prevederile acestui protocol și pe cele din anexa II la acesta, precum și deciziile sau recomandările pertinente ale întâlnirilor părților contractante.”

17 Anexa I C la protocolul revizuit enumeră „categoriile de substanțe și surse de poluare” care „vor servi ca linii directoare în pregătirea planurilor de acțiune, a programelor și măsurilor”. În special, punctul 17 menționează „substanțe netoxice care au efect dăunător asupra conținutului de oxigen din mediul marin”.

18 Protocolul revizuit elimină fosta anexă II și renumerează fosta anexă III ca „anexa II”, modificând-o.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

19 Étang de Berre, cu o suprafață de 15 000 hectare și situată în Franța, este o mlaștină cu apă sărată care comunică direct cu Marea Mediterană.

20 Coordination des pêcheurs s-a plâns EDF, în repetate rânduri, cu privire la degradarea mediului acvatic din Étang de Berre, datorată, în special, aporturilor de apă dulce provenite din Durance și deversărilor artificiale în această mlaștină la fiecare punere în funcțiune a turbinelor centralei hidroelectrice de la Saint-Chamas.

21 La 1 septembrie 1999, Coordination des pêcheurs a inițiat împotriva EDF procedura ordonanței președințiale în fața Tribunal de grande instance de Marseille (Tribunalul regional din Marsilia) (Franța) pentru încălcare de fapt și pentru a obține un ordin de închidere a centralei hidroelectrice de la Saint-Chamas, sub sancțiunea unei penalități cu titlu cominatoriu. Coordination des pêcheurs a susținut, în special, că EDF deversa apă de la această centrală fără să fi obținut autorizația prealabilă prevăzută la articolul 6 alineatul (3) din protocol.

22 Instanța de prim grad din procedura ordonanței președințiale a respins cererea de ordonanță președințială prin ordonanța din 25 octombrie 1999. Deși a recunoscut existența problemei cauzate de punerea în funcțiune a turbinelor de la centrala hidroelectrică, aceasta a considerat:

„În ceea ce privește punerea în aplicare a dreptului comunitar, în special Convențiile de la Barcelona și Protocolul de la Atena [...], problema efectului direct al acestora asupra justițiabililor ridică, de asemenea, probleme care nu țin de competența instanței de fond.

Întrucât problema stabilirii dacă exploatarea de către EDF a centralei hidroelectrice de la Saint-Chamas constituie o abatere în mod evident ilegală, adică un comportament ilegal în sensul înțeles în general de jurisprudență, ridică probleme prea grave pentru ca instanța din procedura ordonanței președințiale să poată interveni și să pună capăt la trei decenii de exploatare, decizie extrem de importantă, care ar avea consecințe foarte serioase, în special în ceea ce privește producția și siguranța sistemului electric al regiunii [...]

23 Coordination des pêcheurs a introdus un apel împotriva acestei hotărâri în fața Cour d'appel d'Aix-en-Provence (Franța), care l-a respins prin Hotărârea din 21 septembrie 2000. Cour d'appel a considerat, în special, „că diferitele articole [ale protocolului] sunt interdependente” și că articolul 6 alineatul (3) „nu poate fi interpretat izolat, astfel încât nicio autorizație de evacuare nu poate fi solicitată în mod valabil și util de către EDF, în temeiul acestui protocol, atâta timp cât statul francez nu a definit criteriile tehnice aplicabile, întrucât nu ar putea fi dat niciun răspuns”.

24 Coordination des pêcheurs a introdus un recurs în casație împotriva acestei hotărâri, invocând în special încălcarea, de către EDF, a articolului 6 alineatul (3) din protocol, a cărui aplicare a fost exclusă în mod eronat de către Cour d'appel.

25 În aceste condiții, Cour de cassation a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele două întrebări preliminare:

„1) Articolul 6 alineatul (3) din protocol [...], devenit articolul 6 alineatul (1), în versiunea revizuită, trebuie să fie considerat ca având un efect direct, astfel încât orice persoană interesată poate să îl invoce în fața instanțelor naționale în sprijinul unei acțiuni care urmărește să oprească evacuările de apă care nu au fost autorizate în conformitate cu procedura și criteriile pe care acesta le prevede?

2) Aceeași dispoziție trebuie să fie interpretată în sensul că interzice oricui să deverseze într-o mlaștină sărată care comunică cu Marea Mediterană substanțe care, deși nu sunt toxice, au un efect dăunător asupra conținutului de oxigen din mediul marin, fără să fi obținut o autorizație emisă de autoritățile competente ale statelor membre, ținând seama de dispozițiile protocolului citat anterior și de anexa III C la acesta (devenită anexa II)?”

Cu privire la relevanța protocolului revizuit pentru soluționarea litigiului în acțiunea principală

26 EDF și guvernul francez consideră că este necesară numai interpretarea protocolului, întrucât protocolul revizuit nu a intrat încă în vigoare.

27 În această privință, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că procedura instituită de articolul 234 CE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale (a se vedea, în special, Hotărârea din 16 iulie 1992, Lourenço Dias, C-343/90, Rec., p. I-4673, punctul 14, și Hotărârea din 18 martie 2004, Siemens și ARGE Telekom, C-314/01, Rec., p. I-2549, punctul 33 și jurisprudența citată).

28 În cadrul acestei cooperări, instanța națională sesizată cu privire la litigiu, singura care cunoaște în mod direct faptele în acțiunea principală și care trebuie să își asume responsabilitatea hotărârii judecătorești ulterioare, este cea mai în măsură să evalueze, în ceea ce privește elementele specifice ale cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a-i permite să pronunțe hotărârea, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții (a se vedea, în special, Hotărârea Lourenço Dias, citată anterior, punctul 15; Hotărârea din 22 ianuarie 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, Rec., p. I-607, punctul 18, și Hotărârea Siemens și ARGE Telekom, citată anterior, punctul 34).

29 În speță, nu este prea evident că interpretarea articolului 6 alineatul (1) din protocolul revizuit ar fi inutilă pentru soluționarea litigiului din acțiunea principală. Astfel cum a observat Comisia în mod întemeiat, nu este exclus, într-adevăr, ca, în cazul în care hotărârea pronunțată de Cour d'appel d'Aix-en-Provence ar fi casată de Cour de cassation, protocolul revizuit să fi intrat în vigoare în momentul în care instanța națională trebuia să se pronunțe din nou cu privire la fondul litigiului în acțiunea principală.

30 Prin urmare, protocolul revizuit trebuie, de asemenea, să fie luat în considerare pentru a oferi răspunsuri la întrebările preliminare.

Cu privire la efectul direct al articolului 6 alineatul (3) din protocol și al articolului 6 alineatul (1) din protocolul revizuit

Observațiile părților

31 EDF susține existența unei interdependențe între diferitele dispoziții ale protocolului, care fac imposibilă recunoașterea unui efect direct al articolului 6 alineatul (3) din protocol, chiar dacă acesta conține o dispoziție clară și precisă.

32 Astfel, articolul 6 alineatul (1) din protocol stabilește ca obiectiv „să reducă în mod riguros” poluarea cu substanțele sau din sursele enumerate în anexa II (inclusiv substanțele care au un efect advers asupra conținutului de oxigen). În acest scop, alineatul (2) prevede că părțile pun în aplicare, „în comun sau individual, după caz, programe și măsuri adecvate”. În cele din urmă, alineatul (3) impune, pentru efectuarea evacuărilor, obținerea unei „autorizații care ia în considerare dispozițiile prevăzute în anexa III”. Or, obligația de „a ține seama” are un caracter foarte vag, care poate conduce, în lipsa precizărilor, la obligația de a autoriza orice evacuare doar pentru simplul fapt că acestea implică una dintre substanțele enumerate în anexa II la protocol. Totuși, această cerință este complet disproporționată în ceea ce privește obiectivul urmărit de protocol.

33 EDF invocă, de asemenea, articolul 7 alineatul (1) din protocol privind „norme sau criterii comune” a căror elaborare se impune înainte de punerea în aplicare a unui sistem de autorizare prealabilă. Or, aceste norme și criterii nu au fost încă definite în ceea ce privește evacuările în cauză.

34 Mai mult, în măsura în care Comunitatea este parte la convenție și la protocol, normele care trebuie stabilite pentru punerea lor în aplicare pot fi, în principal, de ordin comunitar. Or, nu există până în prezent nicio directivă privind evacuările de apă dulce și de mîl într-o mlaștină sărată.

35 În ceea ce le privește, Coordination des pêcheurs, guvernul francez și Comisia susțin teza efectului direct al articolului 6 alineatul (3) din protocol, bazându-se pe jurisprudența Curții (a se vedea, în special, Hotărârea din 30 septembrie 1987, Demirel, 12/86, Rec., p. 3719, punctul 14).

36 Astfel, articolul 6 alineatul (3) din protocol conține, având în vedere formularea, precum și obiectul și natura acestuia, obligația clară, precisă și necondiționată de a subordona evacuările de substanțe menționate în anexa II la protocol unei autorizații prealabile emise de autoritățile naționale competente. Interdicția strictă de a efectua evacuări în lipsa unei asemenea autorizații nu este subordonată, în punerea în aplicare sau efectele acesteia, niciunei rezerve sau adoptării vreunei măsuri ulterioare. În plus, anexa III la protocol, la care face trimitere articolul 6 alineatul (3), detaliază toți factorii care trebuie să fie luați în considerare în vederea emiterii autorizației.

37 Conform Comisiei, lipsa de măsuri, programe și orientări adoptate împreună nu are ca efect nici paralizarea punerii în aplicare a protocolului și nici împiedicarea emiterii autorizațiilor de evacuare, dar crește puterea de apreciere a statelor membre în privința emiterii acestor autorizații, a cărei exercitare este supusă unui control judecătoresc.

38 Coordination des pêcheurs și Comisia adaugă faptul că versiunea articolului 6 care rezultă din protocolul revizuit și celelalte modificări aduse anexelor nu modifică aprecierea precedentă.

Aprecierea Curții

39 Conform jurisprudenței constante a Curții, o dispoziție dintr-un acord încheiat de Comunitate cu țări terțe trebuie considerată ca fiind direct aplicabilă atunci când, având în vedere formularea, obiectul și natura acordului, acesta implică o obligație clară și precisă, care nu depinde, în ceea ce privește punerea în aplicare sau efectele acesteia, de adoptarea unei măsuri ulterioare (a se vedea, în special, Hotărârea Demirel, citată anterior, punctul 14, și Hotărârea din 8 mai 2003, Wählergruppe Gemeinsam, C-171/01, Rec., p. I-4301, punctul 54).

40 Pentru a stabili dacă articolul 6 alineatul (3) din protocol îndeplinește aceste criterii, este necesar să se examineze, mai întâi, redactarea acestuia.

41 În această privință, este necesar să se constate că această dispoziție consacră, în termeni clari, preciși și necondiționali, obligația statelor membre de a subordona evacuările de substanțe enumerate la anexa II la același protocol emiterii, de către autoritățile naționale competente, a unei autorizații care ține seama în mod corespunzător de dispozițiile din anexa III.

42 Astfel cum a subliniat Comisia în mod întemeiat, faptul că autoritățile naționale dispun de o marjă de apreciere în emiterea autorizațiilor, având în vedere criteriile menționate în anexa III, nu diminuează cu nimic claritatea, precizia și caracterul necondiționat, care decurg din articolul 6 alineatul (3) din protocol, ale interdicției de a efectua evacuări în lipsa unei autorizații prealabile.

43 Această constatare este susținută de obiectul și natura protocolului.

44 Într-adevăr, din articolele 1 și 4 din protocol rezultă că acesta are ca obiect prevenirea, reducerea, combaterea și ținerea sub control a poluării în zona Mării Mediterane, provocată de deversări din râuri, unități de coastă sau emisare sau provenind din orice altă sursă terestră de pe teritoriile lor. În acest scop, reiterând angajamentele adoptate în temeiul articolelor 4 și 8 din convenție, articolul 1 din protocol impune părților contractante obligația de a adopta „toate măsurile adecvate”.

45 Instaurând un regim de autorizare prealabilă de către autoritățile naționale competente pentru deversarea substanțelor menționate în anexa II, articolul 6 alineatul (3) din protocol contribuie la ținerea sub control de către statele membre a poluării de origine terestră din zona de aplicare a protocolului. Recunoașterea efectului direct al dispoziției în cauză nu poate decât să servească scopului protocolului, astfel cum este amintit mai sus, și reflectă natura instrumentului destinat, în special, să prevină poluarea datorată lipsei de acțiune a autorităților publice.

46 Considerentele menționate anterior sunt valabile, de asemenea, pentru interpretarea articolului 6 alineatul (1) din protocolul revizuit Trimiterea care se face la „deciziile sau recomandările pertinente ale întâlnirilor părților contractante”, de care autoritățile naționale trebuie să țină seama, nu este de natură să pună la îndoială claritatea, precizia și caracterul necondiționat al interdicției de deversare în lipsa unei autorizații. În plus, amendamentele aprobate prin Decizia 1999/801 nu au modificat în niciun fel obiectul sau natura protocolului.

47 Ținând seama de cele menționate anterior, trebuie să se răspundă la prima întrebare că atât articolul 6 alineatul (3) din protocol, cât și articolul 6 alineatul (1) din protocolul revizuit, după intrarea în vigoare a acestuia, au un efect direct, astfel încât orice persoană interesată are dreptul să se prevaleze de dispozițiile respective în fața instanțelor naționale.

Cu privire la sfera de aplicare a articolului 6 alineatul (3) din protocol și a articolului 6 alineatul (1) din protocolul revizuit

48 Astfel cum au observat în mod întemeiat Coordonation des pêcheurs, guvernul francez și Comisia, anexa III, menționată la articolul 6 alineatul (3) din protocol și care enumeră factorii care trebuie luați în considerare în vederea emiterii autorizațiilor de evacuare a deșeurilor, se referă la anexa II, care menționează substanțele conținute în deșeurile în cauză. Printre acestea figurează, la punctul 11, „substanțe care au, direct sau indirect, un efect advers asupra conținutului de oxigen din mediul marin, în special cele care pot produce eutroficare” și, la punctul 13, „substanțe care, deși nu sunt de natură toxică, pot deveni nocive pentru mediul marin sau pot afecta orice utilizare legitimă a mării din cauza cantităților în care sunt evacuate”.

49 Trebuie să se constate că punctele 11 și 13 nu condiționează cerința unei autorizații prealabile de evacuare a substanțelor la care acestea se referă de toxicitatea acestor substanțe.

50 Aceeași concluzie se impune în ceea ce privește sfera de aplicare a articolului 6 alineatul (1) din protocolul revizuit.

51 În temeiul acestei dispoziții, toate „evacuările în zona protocolului [care cuprinde, în temeiul articolului 3 litera (d) din protocolul revizuit, mlaștinile sărate care comunică cu Marea Mediterană] din surse punctuale și evacuările în apă sau în aer care ajung în zona mediteraneană și o pot afecta”, și nu doar deversările de substanțe menționate în anexa II la protocol, vor face, de acum înainte, „obiectul strict al autorizării sau reglementării de către autoritățile competente”, autorități care vor ține seama, în special, de dispozițiile protocolului revizuit și ale anexei II la acesta.

52 Ținând seama de cele menționate anterior, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că atât articolul 6 alineatul (3) din protocol, cât și articolul 6 alineatul (1) din protocolul revizuit trebuie să fie interpretate în sensul că interzic, în lipsa autorizației emise de autoritățile naționale competente, deversarea într-o mlaștină sărată care comunică cu Marea Mediterană de substanțe care, deși nu sunt toxice, au un efect dăunător asupra conținutului de oxigen din mediul marin.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 Cheltuielile efectuate de către guvernul francez și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile

din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (Camera a doua),

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de către Cour de cassation, prin Hotărârea din 6 mai 2003, declară:

1) Articolul 6 alineatul (3) din Protocolul privind protecția Mării Mediterane împotriva poluării de origine terestră, semnat la Atena la 17 mai 1980, aprobat prin Decizia 83/101/CEE a Consiliului din 28 februarie 1983, precum și, după intrarea în vigoare a acestuia, articolul 6 alineatul (1) din același protocol, astfel cum a fost modificat la Conferința Plenipotențiarilor, desfășurată la Siracuza la 7 și 8 martie 1996, amendamentele fiind aprobate prin Decizia 1999/801/CE a Consiliului din 22 octombrie 1999, au un efect direct, astfel încât orice persoană interesată are dreptul să se prevaleze de dispozițiile menționate anterior în fața instanțelor naționale.

2) Aceleași dispoziții trebuie să fie interpretate în sensul că interzic, în lipsa autorizației emise de autoritățile naționale competente, deversarea într-o mlaștină sărată care comunică cu Marea Mediterană de substanțe care, deși nu sunt toxice, au un efect dăunător asupra conținutului de oxigen din mediul marin.

Timmermans
Cunha Rodrigues

Gulmann

Puissochet
Schintgen

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, 15 iulie 2004.

Grefier
R. Grass

Președintele Camerei a doua
C.W.A. Timmermans